

PATVIRTINTA
VDU rektoriaus
2022 m. kovo 1 d.
įsakymu Nr. 113

SVEIKATĄ STIPRINANČIŲ UNIVERSITETŲ TINKLO NARIO VYTAUTO DIDŽIOJO UNIVERSITETO 2022 – 2026 M. VEIKLOS PROGRAMA

TVARI UNIVERSITETO APLINKA BENDRUOMENĖS SVEIKATAI IR DARNAI

TIKSLAS – puoselėti holistinę sveikatos stiprinimo sistemą, formuojančią teigiamas sveikatos atžvilgiu asmens nuostatas ir elgesį.

UŽDAVINIAI

1. Tobulinti Sveikatos stiprinančio universiteto valdymo kokybę
2. Kurti ir puoselėti gerus bendruomenės narių tarpusavio santykius
3. Gerinti ir puoselėti tvarias fizines sąlygas ir aplinką
4. Didinti bendruomenės narių poreikį rūpintis savo sveikata ir skatinti sveiką gyvenseną
5. Plėtoti sveikatos ugdymo procesus universitete
6. Skleisti sveikatą stiprinančio universiteto idėją bei veiklos patirtį universitete ir visuomenėje

PREAMBULĖ

Pasaulio sveikatos organizacijos (toliau – PSO) dokumentuose sveikata apibrėžiama kaip fizinė, psichinė bei socialinė gerovė, kurią puoselėti nepakanka vien tik medikų, galinčių spręsti sveikatos problemas, pastangų, bet yra būtinas įvairių profesijų specialistų, įstaigų ir institucijų bendradarbiavimas. PSO koordinuoja daug skirtingų judėjimų, tokių kaip Sveiki regionai, Sveiki miestai, Sveikatą stiprinančios mokyklos, Sveikatą stiprinantys universitetai ir pan., kurių tikslas – stiprinti žmonių sveikatą, užkirsti kelią dažniausioms lėtinėms neinfekcinėms ligoms. Tam, kad populiacija būtų sveika, pirmiausia reikia ugdyti asmenybę, kuri rūpintųsi savo, savo šeimos ir aplinkinių žmonių sveikata. Aukštoji mokykla – ta terpė, kurioje asmenys subręsta, o vėliau daro įtaką valstybės raidai, pritaikydami čia įgytas sveikatos žinias, prisideda formuojant šalies sveikatos politiką, jos įgyvendinimą ir šalies gyventojų sveikatos gerinimą, būtent tuo tikslu 2005 m. PSO įkūrė Sveikatą stiprinančių universitetų tinklą (toliau – SSU; anglų k. Health promoting universities), kuriam priklauso 39 pasaulio šalių aukštosios mokyklos.

2015 m. birželio 3 d., prof. I. Misevičienės iniciatyva Lietuvos sporto, Aleksandro Stulginskio ir Klaipėdos universitetai pasirašė bendradarbiavimo sutartį, kuria vadovaudamiesi įsipareigojo puoselėti PSO bei SSU judėjimo idėjas Lietuvoje, ir įkurti Lietuvos SSU tinklą (toliau – LSSU), kurio veikla grindžiama nuostatais, reglamentuojančiais tinklo veiklos tikslą, veiklos kryptis, uždavinius, teises ir pareigas, sudėtį ir darbo organizavimą. Pagrindinis LSSU tinklo tikslas – kurti jo narių mokymosi aplinką ir organizacijos kultūrą, kurios stiprintų universiteto bendruomenės ir visuomenės sveikatą, gerovę bei tvarumą, suteiktų asmenims galimybių siekti visapusiškos asmenybės raidos ir laikytis sveikatą stiprinančių gyvensenos principų. 2015 m. birželio 22 – 25 d. Kanadoje vyko pasaulio

SSU kongresas, į kurį buvo deleguota prof. I. Misevičienė atstovavusi LSSU tinklui, ir pasirašė Okanagano chartiją. Taip LSSU tinklas oficialiai tapo pasaulio SSU tinklo nariu.

2018 m. vasario 6 d. Vytauto Didžiojo universitetas (toliau – VDU) prisijungė prie LSSU tinklo. 2019 m. sausio 1 d. susijungus VDU, Aleksandro Stulginskio ir Lietuvos edukologijos universitetams į vieną Vytauto Didžiojo universitetą buvo tęsiama anksčiau parengta VDU sveikatą stiprinančio universiteto (SSU) 2017 – 2021 metų veiklos programa.

Atsižvelgdamas į LSSU tinklo nuostatus, VDU sveikatą stiprinančio universiteto 2017 – 2021 metų veiklos programos tęstinumą, VDU Statutą, 2021 – 2027 m. VDU strategiją, Didžiąją universitetų chartiją (lot. Magna charta universitatum), Otavos (1986), Edmontono (2005), Bankoko (2005) chartijų, Helsinkio pareiškimo (2013), PSO Europos regiono sveikatos politikos dokumentus bei Lietuvos sveikatos srityje vykdomas programas, VDU vykdo ilgalaikę (2022 – 2026) Sveikatą stiprinančio universiteto veiklos programą, ir siekia užsibrėžto tikslo – puoselėti holistinę sveikatos stiprinimo sistemą, formuojančią teigiamas sveikatos atžvilgiu asmens nuostatas ir elgesį, ir LSSU nuostatuose nurodytose veiklos kryptyse, kelia šiuos uždavinius:

1. Tobulinti sveikatos stiprinančio universiteto valdymo kokybę (LSSU kryptis – sveikatą stiprinančio universiteto veiklos valdymo struktūra, politika ir kokybės garantavimas)

Priemonės

1.1. Įgyvendinant VDU Strategiją 2021 – 2027 m. ir SSU tinklo tikslus, įveikinti VDU SSU koordinacinę tarybą (*atsakingi: rektorius, komunikacijos prorektorė*). 2022 – 2026.

1.2. Pagal poreikį sudaryti sveikatos stiprinimo veiklų organizavimo grupes (*atsakinga: SSU koordinacinė taryba*). 2022.

1.3. Inicijuoti projektines veiklas atliepiančias sveikatos stiprinančio universiteto programą (*atsakingas: Sporto centras*). 2022 – 2026.

1.4. Įvertinti sveikatos stiprinimo procesų, veiklą ir rezultatus (*atsakingi: SSU koordinacinė taryba, Strategijos įgyvendinimo stebėsenos ir analizės skyrius*). Kasmet.

1.5. Vykdyti VDU bendruomenės narių apklausas įvairiais sveikatos stiprinimo aspektais (*atsakinga: SSU koordinacinė taryba*). Kasmet.

Laukiami rezultatai – užtikrintas nuolatinis sveikatą stiprinančio universiteto programos vykdymas, stebėsenos ir kontrolė.

2. Kurti ir puoselėti gerus bendruomenės narių tarpusavio santykius (LSSU kryptis – psichosocialinė aplinka)

Priemonės

2.1. Organizuoti seminarus Universiteto bendruomenei psichoemocinės sveikatos gerinimo, bendravimo įgūdžių tobulinimo ir žalingų įpročių prevencijos temomis (*atsakinga: Psichologijos klinika*). Reguliariai.

2.2. Konsultuoti ir teikti paramą Universiteto bendruomenei socialiniais klausimais (*atsakingi: Studentų reikalų departamentas, Studentų atstovybė, Žmogiškųjų išteklių departamentas*). Reguliariai.

2.3. Organizuoti sveikatingumo savaitę (*atsakingas: Sporto centras*). Kartą per metus.

2.4. Plėtoti psichologinės pagalbos paslaugas bendruomenei (*atsakinga: Psichologijos klinika*). Reguliariai.

2.5. Organizuoti sveikatingumo, sporto, meno renginius ir kitas veiklas (*atsakingi: Sporto centras, Menų centras, Muzikos akademija, Menų fakultetas, Švietimo akademija, Žemės ūkio akademija, kiti akademiniai ir neakademiniai padaliniai, Marketingo ir komunikacijos departamentas, Žmogiškųjų išteklių departamentas, Studentų atstovybė*). Reguliariai.

2.6. Skatinti iniciatyvas pažymėti Pasaulinę dieną be tabako, Tarptautinę be automobilio dieną, Pasaulinę vandens, Pasaulinę žemės, Tolerancijos, Sveikatos, Psichikos sveikatos dienas ir sietinas su sveikata, jos stiprinimu (*atsakingi: akademiniai ir neakademiniai padaliniai*). Kasmet.

2.7. Parengti ir įgyvendinti darbo aplinkos psichosocialinės rizikos vertinimo planą (*atsakingas: Žmogiškųjų išteklių departamentas*). Parengti 2022 m., vykdyti 2022 – 2026 m.

Laukiami rezultatai – stipresnis bendruomeniškumo jausmas, aktyvesnis įsitraukimas ir dalyvavimas universitetiniame sveikatos stiprinimo procese.

3. Gerinti ir puoselėti tvarias fizines sąlygas ir aplinką (LSSU kryptis – fizinė aplinka)

Priemonės

3.1. Plėtoti poilsio ir laisvalaikio zonas VDU vidaus ir lauko erdvėse (*atsakingas: Valdymo ir investicijų departamentas*). 2022 – 2026 m.

3.2. Plėtoti tvarią ir aplinkai draugišką infrastruktūrą (užtikrinti atliekų rūšiavimo galimybes, kokybiško geriamojo vandens prieigas ir pan.) (*atsakingas: Valdymo ir investicijų departamentas*). 2022 – 2026 m.

3.3. Plėtoti sporto ir sveikatinimo infrastruktūrą VDU teritorijoje (*atsakingas: Valdymo ir investicijų departamentas*). 2022 – 2026 m.

3.4. Siekti, kad VDU patalpose maitinimo paslaugas teikiantys tiekėjai siūlytų sveikos mitybos principus atitinkančius produktų ir patiekalų (*atsakingas: Valdymo ir investicijų departamentas*). 2022 – 2026.

3.5. Kurti ir puoselėti universiteto žaliąsias erdves, kitas Žaliojo kurso veiklas (*atsakingi: Botanikos sodas, Valdymo ir investicijų departamentas*). 2022 – 2026 m.

Laukiami rezultatai – VDU bendruomenės narių pasitenkinimas supančia aplinka.

4. Didinti bendruomenės narių poreikį rūpintis savo sveikata ir skatinti sveiką gyvenseną (LSSU kryptis – žmogiškieji ir materialieji ištekliai)

Priemonės

4.1. Organizuoti ir dalyvauti su sveikatos stiprinimu susijusiuose kvalifikacijos kėlimo kursuose, kituose renginiuose (*atsakingi: Sporto centras, Švietimo akademija, Psichologijos klinika, Profesinių kompetencijų vystymo centras*). Reguliariai.

4.2. Rengti su sveikatos ugdymu susijusią metodinę medžiagą (*atsakingi: Socialinių mokslų fakultetas, Švietimo akademija*). Reguliariai.

Laukiami rezultatai – VDU bendruomenės narių fizinio aktyvumo, darbingumo ir sveikatos būklės gerėjimas.

5. Plėtoti sveikatos ugdymo procesus VDU (LSSU kryptis – sveikatos ugdymas)

Priemonės

5.1. Dalyvauti fizinį aktyvumą skatinančiose veiklose ir projektuose (*atsakingi: Sporto centras, Švietimo akademija*). Reguliariai.

5.2. Organizuoti ir vykdyti sveikatingumo užsiėmimus (*atsakingi: Sporto centras*). Reguliariai.

5.3. Plėtoti žinias ir įgūdžius apie sveikatos stiprinimą, į studijas įtraukiant tematikas, susijusias su sveikatos ugdymu (*atsakingi: Švietimo akademija, kiti akademiniai padaliniai*). Reguliariai.

5.4. Skatinti studentus domėtis sveikatos tyrimais įtraukiant juos į mokslinę, praktinę veiklą, skelbti mokslinius tyrimus sveikatingumo tematika (*atsakingi: akademiniai padaliniai*). Kasmet.

5.5. Rengti šviečiamąsias – edukacines programas sveikos gyvensenos klausimais (*atsakingi: Sporto centras, Švietimo akademija, kiti akademiniai padaliniai*). Reguliariai.

5.6. Rengti ir vykdyti mokslinius projektus sveikatos ugdymo, sveikatingumo klausimais (*atsakingi: Švietimo akademija, kiti akademiniai padaliniai*). Kasmet.

Laukiami rezultatai – sukurta įtrauki ir tvari sveikatos ugdymo sistema.

6. Skleisti sveikatą stiprinančio universiteto idėją bei veiklos patirtį universitete ir visuomenėje (LSSU kryptis – sveikatą stiprinančio universiteto veiklos sklaida ir tęstinumo užtikrinimas)

Priemonės

6.1. Teikti visuomenei ekspertinę nuomonę ir viešinti vykdomus mokslinius tyrimus, jų rezultatus (atsakingi: *Sporto centras, Marketingo ir komunikacijos departamentas, Švietimo akademija, kiti akademiniai padaliniai*). Reguliariai.

6.2. Sukurti vdu.lt skiltį „Sveikas universitetas“, plėtoti sportocentras.vdu.lt skiltį „Sveikatingumas“ lietuvių ir anglų kalbomis (atsakingi: *Marketingo ir komunikacijos departamentas, Sporto centras*). 2022-2023 m.

6.3. Reguliariai skelbti temines publikacijas, propaguojančias sveiko universiteto idėją ir universiteto veiklą šioje srityje (atsakingi: *SSU koordinacinė taryba, Marketingo ir komunikacijos departamentas, Sporto centras*). Reguliariai.

6.4. Organizuoti bendrus su kitomis institucijomis sveikatą stiprinančius ir sveiką gyvenseną skatinančius renginius ir (ar) projektus (atsakingi: *SSU koordinacinė taryba, Sporto centras*). Reguliariai.

6.5. Bendradarbiauti su Nacionaliniu sveikatą stiprinančių mokyklų tinklu, dalytis gerąja patirtimi, dalyvauti tinklo renginiuose Lietuvoje ir užsienyje (atsakingi: *SSU koordinacinė taryba, Sporto centras, Švietimo akademija*). Reguliariai.

Laukiami rezultatai – gerosios patirties sklaida ir bendradarbiavimas sveikatos stiprinimo srityse.